

Péče o intravaskulární katétry založená na důkazech

Zdeňka Knechtová

16. 5. 2017

Co bude obsahem sdělení?

- Jaké typy intravaskulárních katétrů jsou používány v České republice?
- Na základě čeho jsou intravaskulární katétrů ošetřovány?
- Jaké jsou výsledky vybraných empirických diplomových prací týkajících se ošetrovatelské péče o různé druhy katétrů?
- Jaké jsou dopady nesprávného ošetřování katétrů?
- Jaká opatření povedou ke zvýšení kvality péče o katétrů?

Typy intravaskulárních katétrů

- Periferní žilní katétry
- Centrální žilní katétry
- Arteriální katétry
- Dialyzační kanyly
- Katétry umožňující provádět intraaortální balónkovou kontrapulzaci
- Katétry využívané k terapeutické hypotermii
- Katétry umožňující měření srdečního výdeje (Swan-ganzův katétr) aj.

Patogeneze katérových infekcí

- **extraluminálně** – migrace mikroorganismů z kůže pacienta místem vpichu na povrch katétru (nevhodně zvolená dezinfekce, nedostatečná expozice dezinfekčního přípravku, poškození pokožky pacienta při holení)
- **intraluminálně** – mikroorganismy se šíří vnitřním lumen katétru
- **hematogenně**
- **kontaminací** léků a roztoků kontaminace během zavádění centrálního žilního katétru

Na základě čeho jsou intravaskulární katétry ošetřovány?

- Znalost personálu získaná v průběhu studia
- Dovednosti personálu získané v průběhu klinické praxe
- Zvyklosti personálu zažité v konkrétním klinickém prostředí
- Doporučení výrobců konkrétních pomůcek používaných na klinických pracovištích
- Platné standardy ošetrovatelské péče
- Další doporučení (interní směrnice, vyhlášky aj.)

Jaké jsou výsledky vybraných empirických diplomových prací týkajících se ošetrovatelské péče o různé druhy katétrů?

- Zjištění z diplomových prací (výsledky nelze zobecnit)
- Přínos empirických studií prováděných v České republice
- Dopad zjištěných informací na klinickou praxi

Je u nás poskytována péče dle nejnovějších doporučení?

- Dezinfekce s obsahem **chlorhexidinu**:
ARO vs. JIP
- **Doba** zavedení arteriálního katétru **vs. riziko vzniku infekce**
- Typ a výměna krytí arteriálních katétrů vs. doporučení
- Znalosti sester byly nedostačující

Gerstbergerová, I. (2014) Specifické aspekty péče o arteriální katétrů v intenzivní péči (diplomová práce, 274 dotazníků)

Je u nás poskytována péče dle nejnovějších doporučení?

- **Bariérová ošetrovatelská péče** vs. doporučení - ochranný oděv (nevyužití čepice)
- Nedodržení doby **expozice** dezinfekčních přípravků (ovívání obnaženého CŽK emitní miskou, rukou, otření suchým tamponem)

Březovská, M. (2016) ošetrovatelská péče o centrální žilní katétry se zaměřením na katérové infekce (diplomová práce, **kvalitativní výzkum**, 10 pozorování)

Je u nás poskytována péče dle nejnovějších doporučení?

- pouze 37 % sester mělo velmi dobré znalosti v péči o CŽK
- pouze 56 % respondentů si vždy při manipulaci s CŽK provádí hygienickou dezinfekci rukou
- expozice dezinfekčního roztoku aplikovaného na bezjehlový adapter je dodržována vždy u 66 % a většinou u 22 % respondentů
- chlorhexidine používá pouze 18 % respondentů (výzkum proběhl v roce 2009)

Petlachová, M. (2009) Péče o centrální žilní katétry (bakalářská práce, 140 dotazníků)

Je u nás poskytována péče dle nejnovějších doporučení?

- pouze 7 % respondentů k převazu katétru používá rukavice, ústenku, zástěru i čepici
- Většina respondentů používala z bariérových pomůcek pouze rukavice
- 20 % respondentů používá nesterilní štětičky k dezinfekci místa vstupu CŽK
- 80 % respondentů používá netransparentní krytí
- 25 % respondentů z interních jednotek intenzivní péče používá ke krytí CŽK mulové čtverce

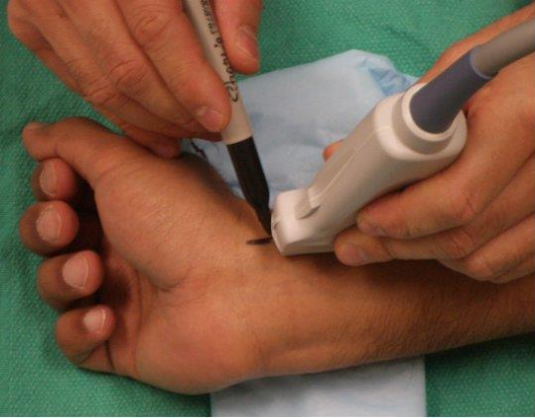
Vymyslická V. (2016) ošetřování centrálních žilních katétrů (diplomová práce, 81 dotazníků)

Je u nás poskytována péče dle nejnovějších doporučení?

- 23 % sester neprovádí správnou dezinfekci bezjehlových uzávěrů před aplikací léků do CŽK
- 40 % respondentů provádí správně **primární ošetření** místa zavedení CŽK
- 38 % respondentů používá k dezinfekci místa vstupu CŽK dezinfekční prostředky s obsahem jódu, nebo chlorhexidinu
- **43 %** respondentů nedodrží zásady **výměny rukavic** při převazu CŽK
- **34 %** respondentů uvedlo, že **výměnu kontaminované infuzní linky** proveden ihned po zjištění její kontaminace krví

Váchová, I. (2015) péče o centrální žilní katétry z pohledu sester (diplomová práce, 149 sester)

Na obhajobu sester...

- **Nedostatek personálu** má vliv na kvalitu ošetrovatelské péče
- **Nedostatek pomůcek** má vliv na kvalitu ošetrovatelské péče
- Nemožnost přístupu sester do **online databází** může mít vliv na kvalitu ošetrovatelské péče
- **Jazyková bariéra** sester
- **Nedostatek výzkumů** týkajících se dodržování doporučených postupů při kanylaci cžk lékaři (použití ultrazvuku při kanylaci cžk, bariérový přístup, nevyhmatávání místa vpichu po dezinfekci aj.)

Jaké jsou dopady nesprávného ošetřování katétrů?

- Poškození pacienta
- Prodloužení délky hospitalizace
- Nárůst intervencí u pacienta vs. časové možnosti personálu
- Ekonomická zátěž pracoviště
- Špatná pověst konkrétního zdravotnického zařízení

Jaká opatření povedou ke zvýšení kvality péče o katétry?

- Systematicky Dostatečně teoreticky **vzdělávat** sestry v problematice péče o intravaskulární katétry
- **Nácvik postupů** v laboratorním prostředí a poté v klinické praxi
- **Aktivně vyhledávat** nejnovější **informace** týkající se dané problematiky
- **Implementovat doporučení do klinické praxe**
- Přistupovat k pacientům s ohledem na **individuální potřeby** (tolerance krytí, alergie aj.)
- Zavádět doporučení / standardy ošetrovatelské péče na **národní úrovni** a sledovat dodržování těchto doporučení
- **Zajistit multidisciplinární spolupráci**

Děkuji za pozornost.

